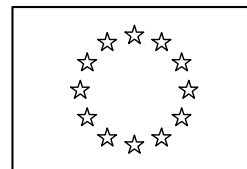

Občan a demokracia

Zhrnutie prezentácií na podujatí

„Okrúhly stôl o účasti verejnosti v povoloňovacích konaniach“

Podujatie zorganizovalo občianske združenie Občan a demokracia a uskutočnilo sa dňa 23. 5. 2007 v Bratislave.

Konanie podujatia finančne podporila Európska komisia. Európska komisia nezodpovedá za obsah tohto dokumentu a názory, ktoré odzneli na podujatí.

Účelom okrúhleho stola bola diskusia o účasti verejnosti a občianskych združení v konaniach o povolení činností ovplyvňujúcich zdravie a životné prostredie – napríklad pri povoľovaní veľkých stavieb a priemyselných prevádzok, diaľnic alebo účasť v konaniach, ktoré majú vplyv na prírodu. Išlo o výmenu názorov na zmysel a význam účasti verejnosti v týchto konaniach, na jej prínosy a riziká, a výmena skúseností s účasťou verejnosti, ako aj diskusia o požiadavkách kladených na účasť verejnosti na rozhodovaní predpismi Európskej únie a medzinárodnými dohovormi.

Účastníci podujatia:

László Pavol - Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Jánošík Marcel - Národná diaľničná spoločnosť, Žitňanská Lucia - poslankyňa Národnej rady SR, Miklós László - poslanec Národnej rady SR, Čaputová Zuzana - združenie Via Iuris, Rybanič Rastislav - Slovenská ornitologická spoločnosť/Bird Life Slovensko, Pavlovič Jaroslav, Černý Pavel - Ekologický právni servis, Brno, Antalová Soňa - ECO-AS s. r. o., Mareková Dana - združenie Via Iuris, Zajac Marcel - Centrum pre filantropiu, Ekofórum, Paulíková Martina - Združenie Slatinka, Paulíniová Zora - Partners for Democratic Change, Pyszková Daniela - Národná diaľničná spoločnosť, Hermann Ľubomír - Národná diaľničná spoločnosť, Holásková Hana - Národná diaľničná spoločnosť, Strížková Petra - Slovenský rozhlas, Päťoprstá Elena - OZ Nádej pre sad Janka Kráľa, Fábry Hana - združenie Občan a demokracia, Kolíková Mária – advokátka, Babiaková Kristína - združenie Občan a demokracia, Wilfling Peter - združenie Občan a demokracia.

Prezentácie:

1. **Mgr. Peter Wilfling**, právnik, združenie Občan a demokracia:
Európske štandardy v oblasti účasti verejnosti na rozhodovaní v oblasti životného prostredia
2. **RNDr. Soňa Antalová, CSc.**, ECO – AS, spol. s r. o.:
Účasť verejnosti na rozhodovaní z pohľadu súkromného sektora
3. **Mgr. Pavel Černý**, právnik, Ekologický právni servis, Brno:
Mýty o účasti verejnosti
4. **Mgr. Rastislav Rybanič**, výkonný riaditeľ, Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko:
Účasť verejnosti na povoloňovacích konaniach z pohľadu mimovládnych organizácií

V nasledujúcom texte sme sa pokúsili zhrnúť viaceré myšlienky, ktoré odznely v rámci jednotlivých prezentácií.

Mgr. Peter Wilfling
Európske štandardy – účasť verejnosti na rozhodovaní
v oblasti životného prostredia

- Právne záväznými dokumentmi stanovujúcimi požiadavky na účasť na rozhodovaní sú **Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia** („Aarhuský dohovor“), uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 43/2006 Z. z. a **Smernica 2003/35/ES** o účasti verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov (preberá ustanovenia Aarhuského dohovoru)
- Aarhuský dohovor je prelomový medzinárodný dohovor v oblasti demokracie a životného prostredia, podpísaný v r. 1998 v dánskom Aarhuse, doteraz ratifikovaný 41 štátmi vrátane samotnej EÚ.
- Ideovým východiskom Aarhuského dohovoru a modernej teórie demokracie je skutočnosť, že demokracia v 21. storočí znamená viac, ako len právo občanov zúčastniť sa raz za 4 roky volieb.
- Od štátu a volených zástupcov občanov sa očakáva, že budú v širokej miere poskytovať verejnosti informácie, budú s verejnosťou konzultovať svoje zámery, plány a rozhodnutia ešte pred ich prijatím, že sa príslušné orgány vysporiadajú s pripomienkami a námietkami verejnosti a v prípade porušenia týchto práv alebo zákona bude verejnosť mať účinnú nápravu na nezávislom súde.
- **Aarhuský dohovor zaručuje:**
 - právo verejnosti **na prístup k informáciám o životnom prostredí** (zahŕňa aj povinnosť štátu aktívne zhromažďovať a šíriť tieto informácie) – tzv. 1. pilier dohovoru (**čl. 4 a 5**)
 - právo zainteresovanej verejnosti **zúčastniť sa rozhodovacích procesov** ovplyvňujúcich životné prostredie (napr. stavebných konaní) a právo verejnosti **vyjadrovať sa ku zámerom, plánom a návrhom právnych predpisov ovplyvňujúcich životné prostredie**, a to ešte pred prijatím týchto rozhodnutí, plánov a predpisov – tzv. 2. pilier dohovoru (**čl. 6, 7 a 8**)
 - právo verejnosti **domáhať sa nápravy** v prípade porušenia jej práv a právo verejnosti **napadnúť akékoľvek porušenie predpisov týkajúcich sa životného prostredia** (zo strany orgánov verejnej správy alebo súkromných osôb) **na súde** – tzv. 3. pilier dohovoru (**čl. 9**)
- **Postavenie Aarhuského dohovoru v slovenskom právnom** je nasledovné:
 - nadobudol v Slovenskej republike platnosť 5. marca 2006
 - schválený parlamentom ako medzinárodná zmluva o ľudských právach, ratifikovaný prezidentom SR
 - zverejnený v Zbierke zákonov pod číslom 43/2006 Z. z.
 - je súčasťou vnútroštátneho právneho poriadku

- o podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR má medzinárodná zmluva o ľudských právach prednosť pred zákonom
 - o zákony musia byť v súlade s Aarhuským dohovorom
 - o zákon, ktorý je v rozpore s Aarhuským dohovorom, môže byť zrušený Ústavným súdom SR (čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy SR)
- **Účinky Smernice 2003/35/ES o účasti verejnosti na rozhodovaní**, ktorá preberá požiadavky Aarhuského dohovoru na účasť verejnosti v povoľovacích konaniach:
 - o Slovenská republika(SR) je povinná upraviť svoje zákony tak, aby boli splnené požiadavky smernice
 - o ak SR nesplní požiadavky smernice, Európska komisia môže SR zažalovať na Európskom súdnom dvore
 - o ustanovenia smernice, ktoré sú dostatočne jasné a zakotvujú práva pre určité osoby, musia orgány verejnej správy a súdy priamo aplikovať ako zákon (tzv. priamy účinok smernice)
 - o zákony je potrebné vykladať tak, aby boli dosiahnuté ciele smernice
 - Podľa čl. 6 Aarhuského dohovoru musí byť zabezpečená účasť verejnosti
 - o pri povoľovaní činností uvedených v **prílohe** dohovoru a smernice (priemyselných prevádzok, ťažby, veľkých stavieb, diaľnic) - čl. 6 ods. 1 a) Aarhuského dohovoru
 - o pri povoľovaní **iných činností, ktoré môžu mať významný vplyv** na životné prostredie (napr. činnosti povoľované podľa zákona o ochrane prírody a krajiny) - čl. 6 ods. 1 b) Aarhuského dohovoru
 - **Právo zúčastniť sa na rozhodovaní majú 2 formy verejnosti:**
 - o široká verejnosť – t.j. všetky fyzické a právnické osoby, ich združenia a organizácie (čl. 2 ods. 4)
 - o tzv. zainteresovaná verejnosť (má väčšie práva ako široká verejnosť) - čl. 2 ods. 5

Zainteresovanou verejnosťou je verejnosť, ktorá **je** alebo **by mohla byť** ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo **má na tomto procese záujem**; vrátane **mimovládnych organizácií podporujúcich ochranu životného prostredia** a spĺňajúcich požiadavky stanovené vnútroštátnym právom.
 - **Zainteresovaná verejnosť vrátane mimovládnych organizácií chrániacich životné prostredie musí mať v povoľovanom konaní tieto práva:**
 - o právo byť podrobne informovaná o navrhovanej činnosti (čl. 6 ods. 2 a 6)
 - o podávať pripomienky a námietky k navrhovanej činnosti (čl. 6 ods. 7)
 - o právo, aby pri rozhodovaní boli zohľadnené výsledky účasti verejnosti - príslušný orgán musí v rozhodnutí zdôvodniť, prečo bola konkrétna námietka alebo pripomienka zamietnutá (čl. 6 ods. 8)
 - o právo byť informovaná o obsahu rozhodnutia (čl. 6 ods. 9)
 - o právo domáhať pri porušení zákona nápravy na súde (nápravy vecnej a procesnej nezákonnosti alebo nečinnosti orgánu) ak boli porušené jej práva alebo má dostatočný záujem (čl. 9 ods. 2)
 - Podľa čl. 9 ods. 2 **mimovládna organizácia, ktorá chráni životné prostredie** a spĺňa požiadavky stanovené štátom **musí mať vždy právo napadnúť na súde nezákonnosť** rozhodnutia alebo nečinnosti.

- **Prečo majú mimovládne organizácie chrániace životné prostredie takéto postavenie?** Podľa stanoviska Európskej komisie v Návrhu Smernice o prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia „...nedostatočné vymáhanie práva na ochranu životného prostredia sa deje často vďaka faktu, že aktívna procesná legitimácia je obmedzená na osoby, ktorým bolo priamo zasiahnuté do ich práv. Cesta, ako zlepšiť vymáhanie práva na tomto poli, vedie preto cez zaistenie toho, aby organizácie zaoberajúce sa ochranou životného prostredia mali prístup k administratívnym alebo súdnym konaniam vo veciach ochrany životného prostredia.“
- **V Slovenskej republike má práva patriace zainteresovanej verejnosti iba účastník správneho konania o povolení činnosti.**
- **Z čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ktorý sa týka všeobecného prístupu k spravodlivosti vo veciach životného prostredia, vyplýva povinnosť štátu zabezpečiť:**
 - o možnosť určených členov verejnosti napadnúť akékoľvek porušenie predpisov z oblasti životného prostredia, ktorého sa dopustil buď orgán verejnej správy alebo akákoľvek súkromná osoba, a to pred nezávislým orgánom (súdom) - čl. 9 ods. 3
 - o rýchlu a efektívnu nápravu porušenia zákonov v oblasti životného prostredia, vrátane toho, že osobe, ktorá porušila svoje povinnosti, bude uložené zjednať rýchlu a efektívnu nápravu (napr. vykonať nejakú činnosť, odstrániť dôsledky, zákaz vykonávať činnosť) - čl. 9 ods. 4
 - o zverejňovanie rozsudkov súdov týkajúcich sa životného prostredia - čl. 9 ods. 4
- **Podľa súčasného stavu existuje účastníctvo MVO chrániacich ŽP v týchto konaniach o povolení činností:**
 - o v konaniach podliehajúcim zákonu o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA)
 - o v integrovanom povoľovaní (zákon o IPKZ)
 - o v konaniach podľa zákona o ochrane prírody a krajiny
- **Najnovší vývoj v súčasnosti:**
 - o Novela zákona o urýchlении výstavby diaľnic zrušila účastníctvo občianskych združení pri povoľovaní stavby diaľnic.
 - o Predložený poslanecký návrh zákona o ochrane prírody ruší účastníctvo MVO pri konaniach vedených podľa zákona o ochrane prírody

RNDr. Soňa Antalová, CSc.:

Účasť verejnosti na rozhodovaní z pohľadu súkromného sektora

- Do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) sa občania pomerne často zapájajú a vedia cez svoju účasť častokrát účinne ovplyvniť projekt.
- V procese EIA sa verejnosť najviac zúčastňuje na verejnom prerokovaní projektu.
- Len v malej časti prípadov verejnosť reaguje už na zámer, čo je škoda, pretože práve vtedy je možnosť navrhovaný projekt ovplyvniť (napr. ovplyvniť rozsah hodnotenia, to aký variant sa bude posudzovať). Väčšinou verejnosť reaguje až vtedy, keď sa začne projekt realizovať.
- Nadštandardné formy práce s verejnosťou sa využívajú len zriedkavo.
- Občania veľmi málo využívajú účasť na posudzovaní strategických dokumentov (SEA).
- Ak je založené občianske združenie, investor to chápe ako vážnu situáciu. Niekedy sú investori rozhorčení, prečo sa k projektu vyjadruje občan bývajúci veľmi ďaleko (napr. z Košíc), niekedy sa snažia robiť ústretové kroky voči občanom.
- Prístup investorov k verejnosti nemožno zovšeobecňovať, líši sa prípad od prípadu. Prví zahraniční investori sa k verejnosti správali arogantne a nechceli sa s nikým baviť. Sú však aj takí, ktorí sa chcú vyvarovať problémov a chýb a s verejnosťou komunikujú. Je aj prípad, že investor robil nadštandardné kroky a ešte pred predložením projektu pozval mimovládne organizácie.

Verejnosť podľa vzťahu k navrhovanému projektu možno rozdeliť na:

- verejnosť, ktorej ide o vec a má záujem komunikovať a prijímať informácie
- verejnosť „zneužitá“ pre iné záujmy, ktorú aktivizovala konkurencia – sú to síce iba ojedinelé prípady, ale vyskytli sa aj také (malo by sa skúmať, kto stojí za petíciou – napríklad bol prípad petície, ktorá bola iniciovaná súkromnou spoločnosťou, pričom táto spoločnosť zaplatila analýzy, aby dokázala, že navrhovaná činnosť bude mať veľmi nepriaznivé dôsledky)
- verejnosť, ktorá nemá záujem o informácie, neprijíma vysvetlenia, projekt kategoricky odmieta a nechce diskutovať (vyskytol sa prípad, že navrhovateľ pozval verejnosť na stretnutie, ale nikto neprišiel, pretože všetci sú proti projektu), verejnosť tiež niekedy podlieha skresleným informáciám a potom je vystrašená z projektu (napr. cyklotrónové centrum v Bratislave)

Riziká účasti verejnosti pre podnikateľov:

- predĺženie povoľovacieho procesu:
 - o napr. v prípade, keď verejnosť navrhuje podrobné prieskumy (napr. Kremnica Gold)
 - o v prípade ak úrad poruší zákon, môže sa proces skomplikovať
- predraženie: verejnosť navrhuje nové opatrenia, na ktoré treba vynaložiť financie
- možné odradenie investora (napr. prípad, keď starosta obce chcel v obci inú činnosť a tak investor odišiel do inej lokality)
- riziko pre kredit investora – kauzy môžu byť silne medializované, pričom médiá sa môžu prikloniť na ktorúkoľvek stranu

Prínosy účasti verejnosti pre podnikateľov:

- ak úspešne absolvuje proces EIA a podarí sa nájsť kompromis medzi rôznymi záujmami, verejnosť spolupracuje a proces ide bez problémov
- v prípade ďalších aktivít môže budovať na svojom dobrom kredite

Prínosy účasti verejnosti – objektívne:

- kde je účasť verejnosti, výsledok je kvalitnejší a lepší – pretože je „pod drobnohľadom“
- pri účasti verejnosti sú vyššie nároky na kvalitu dokumentácie
- pri účasti verejnosti sa prijíma viac opatrení na zmiernenie negatívnych vplyvov projektu
- verejnosti sa podarilo ovplyvniť veci v prospech lepšieho životného prostredia – napr. zabránenie výstavbe spaľovne nebezpečného odpadu v Šali alebo presadenie inej alternatívy a inej technológie prevádzky pracujúcej s riedidlami v továrni Volkswagen
- investor niekedy kompenzuje verejnosti zhoršenie kvality života (napr. vybudovaním čističky odpadových vôd) – je možné, že tieto kompenzácie zo strany investora by nenastali, keby do procesu nevstúpila verejnosť
- tým, že sa verejnosť zúčastní, sa zdvíha environmentálne povedomie verejnosti
- harmonizácia predstáv všetkých aktérov (napr. samosprávy a obyvateľov o rozvoji obce/mesta)
- MVO by sa mali zaujímať aj o iné navrhované činnosti – napríklad na východnom Slovensku ľahko „prechádzajú“ také projekty, ktoré by v Bratislave neprešli.
- Často sa starosta obce prikloní na stranu verejnosti, pretože v ďalších voľbách chce byť znovu zvolený.
- Objavuje sa nový prvok: verejnosť najnovšie často angažuje aj expertov, zaobstaráva si vlastné posudky expertov.

Niektoré negatívne skúsenosti:

- voči projektom je často odmietavý prístup zo strany verejnosti
- na verejné prerokovania zámerov činností chodia väčšinou tí ľudia, čo sú proti zámeru
- pretrváva nezáujem o veci verejné a mnoho projektov prechádza ľahko, bez záujmu a účasti verejnosti
- konkurenčný boj pod rúškom účasti verejnosti
- Problémom je veľmi dlhý povoľovací proces (ak doň počítame aj dlhý proces posudzovania vplyvov činnosti na životné prostredie).
- Lehoty dané na vyjadrenie pre verejnosť ani tak povoľovací proces nepredlžujú, skôr ide napríklad o neúmerne dlhé lehoty na vypracovanie posudku, dlhé lehoty na vyjadrenie dané jednotlivým dotknutým orgánom a pod.
- Byrokratizmus do povoľovacieho procesu vnáša aj fakt, že pri činnostiach ktoré podliehajú tzv. zisťovaciemu konaniu (v ktorom sa posudzuje, či prebehne úplný proces posudzovania vplyvov na životné prostredie) až 90 % prípadov sa neposudzuje a končí v štádiu vypracovania zámeru.

Mgr. Pavel Černý
Mýty o účasti verejnosti

- V Českej republike je účasť mimovládnych organizácií chrániacich životné prostredie zakotvená v
 - o § 70 zákona č. 114/1992 Sb. o ochrane prírody a krajiny
 - o § 23 ods. 9 zákona č. 100/2001 Sb. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA)
 - o § 115 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách
 - o § 7 zákona č. 76/2002 Sb. o IPPC (integrovanom povoľovaní)
- Zákon o ochrane prírody v ČR umožňuje ekologickým mimovládnym organizáciám zúčastniť sa nielen stavebných konaní a konaní posudzovaných podľa zákona o EIA, ale všetkých konaní, ktoré sa dotýkajú ochrany prírody.
- Konanie o povolení činnosti ovplyvňujúcej životné prostredie by malo byť spravodlivým a regulovaným sporom o konfliktných záujmoch.

Ideové mýty o účasti verejnosti:

- **Mýtus: Všetky práva v konaní o povolení určitej činnosti by mal mať len investor**
Argumenty vyvracajúce mýtus:
 - o Ústava chráni i iné než vlastnícke práva (napr. právo na súkromie alebo priaznivé životné prostredie)
 - o subjektívne práva (práva určitých osôb) a verejné záujmy nemožno striktne oddeľovať
 - o účasť verejnosti posilňuje „rovnosť zbraní“ medzi protikladnými záujmami
- **Mýtus: Na ochranu verejných záujmov sú povolané výlučne orgány verejnej moci**
Argumenty vyvracajúce mýtus:
 - o právo na priamu účasť na správe vecí verejných sa týka i rozhodovania úradov
 - o efektívnejšia ochrana verejných záujmov
 - o vyváženejšie posudzovanie protikladných aspektov vecí
- **Mýtus: Občianske združenia sú účastníctvom v konaní zvýhodnené**
Argumenty vyvracajúce mýtus:
 - o ide o formu regulácie zapojenia verejnosti do rozhodovania
 - o účinnejšia forma zapojenia do rozhodovania než pri zapojení jednotlivcov
 - o účasť občianskych združení slúži k združovaniu obsahovo podobných pripomienok a námietok
- **Mýtus: Občianske združenia nie sú „verejnosť“, ale profesionálni lobisti**
Argumenty vyvracajúce mýtus:
 - o v konaniach prevažuje účasť miestnych, lokálnych združení
 - o členmi týchto združení sú často osoby bezprostredne dotknuté navrhovanou výstavbou alebo činnosťou
 - o celoštátne mimovládne organizácie sa venujú obmedzenému počtu prípadov, väčšinou v spolupráci s lokálnymi mimovládnymi organizáciami

- o nie je podstatné, kto upozorní na porušenie zákona, ale je podstatné, či došlo k náprave porušenia zákona

Bolo spomínané, že do konania sa snažia dostať aj konkurenčné skupiny, ktoré účasti v konaní používajú ako prostriedok konkurenčného boja a konkurenti namietajú nezákonnosť rozhodnutia o povolení. Ak sa zhodneme, že dodržiavanie zákonov je základnou požiadavkou v povoľovacom procese i požiadavkou právneho štátu, je podstatné, kto na nezákonnosť upozornil?

➤ **Mýtus: Verejnosti stačí právo na informácie a právo podávať pripomienky**

Argumenty vyvracajúce mýtus:

- o samotné právo na informácie a právo podávať pripomienky nepostačuje k obrane proti formálnemu prístupu úradov k argumentom verejnosti
- o nemožnosť obrany voči formálnemu postupu úradov k argumentom verejnosti vedie k pasivite alebo naopak k radikalizácii dotknutej verejnosti
- o môže to viesť k strate dôvery vo verejnú moc a v právo

Procesné mýty o účasti verejnosti:

➤ **Mýtus: Občianske združenia účelovo navrhujú dôkazy a tým predlžujú konanie**

Argument vyvracajúci mýtus:

- o O tom, ktoré dôkazy sa budú vykonávať, rozhoduje podľa zákona úrad. Ak úrad zastáva názor, že ďalšie dôkazy nie sú potrebné, nemusí ich zaobstarávať. Tak neprichádza ani k predlžovaniu konania.

➤ **Mýtus: Občianske združenia sa zameriavajú na procesné pochybenia úradu**

Argument vyvracajúci mýtus:

- o Nie každá procesná chyba je dôvodom na zrušenie rozhodnutia.

➤ **Mýtus: Akýkoľvek zámer možno zablokovať podaním žaloby.**

Argument vyvracajúci mýtus:

- o Samotné podanie žaloby nemá podľa zákona odkladný účinok.

➤ **Mýtus: Občianske združenia sú hlavnými vinníkmi prieťahov v konaní.**

Argument vyvracajúci mýtus:

- o Dlhšie prieťahy sú často spôsobované nečinnosťou úradu alebo nedostatkami na strane investora.

• **Hlavné prínosy účasti verejnosti v povoľovacích konaniach:**

- o dôslednejšia ochrana práv i verejných záujmov
- o posilňovanie zákonnosti rozhodovania a dôvery v právo
- o spravodlivejšie riešenie spoločenských konfliktov

Mgr. Rastislav Rybanič
Účasť verejnosti na povoľovacích konaniach
z pohľadu mimovládnych organizácií

- Je veľká škoda, že sa okrúhleho stola nezúčastnil žiaden zástupca Ministerstva životného prostredia SR.
- Mimovládne organizácie vedia dodať nový pohľad do rozhodovania – navrhujú napríklad nové dôkazy alebo vnášajú do procesu nové informácie, o ktorých by sa správny orgán nedozvedel. Tým prispievajú ku kvalite rozhodovania.
- Zo skúseností možno uviesť, že sa mnohokrát stalo, že členovia Slovenskej ornitologickej spoločnosti predložili konajúcemu správne orgánu nové informácie alebo upozornili na skutočnosti, ktoré neboli správne orgánu známe. Tým prispeli k prijatiu lepšieho rozhodnutia.
- Účastníctvo mimovládnych organizácií v povoľovacom procese kultivuje rozhodovanie – ak sa MVO stala účastníkom, je tu verejná kontrola a úrady si „dajú pozor“, aby dodržiavali zákon a aby rozhodli správne.
- Účasť verejnosti má za následok pozitívnejší dopad rozhodnutia na životné prostredie.
- Úrady často najprv zaujímajú konzervatívny prístup a snažia sa vyhnúť priberaniu ďalších účastníkov do konania v zmysle myšlienky „viac účastníkov, viac práce“.
- Nakoniec však viaceré orgány vstup mimovládnej organizácie do konania uvítali, pretože mimovládne organizácie pomáhali orgánom lepšie zistiť okolnosti prípadu a dodať také informácie, ktoré by správny orgán nemal možnosť zistiť.
- Legitimita mnohých mimovládnych organizácií vyplýva aj z ich demokratickej štruktúry a z toho, že členmi mimovládnych organizácií sú mnohí občania.
- Mimovládne organizácie majú aj odborný potenciál. V mimovládnych organizáciách sú často aktívni aj odborníci z vedeckých ústavov a štátnych organizácií. Štátne a vedecké organizácie totiž nie sú určené na to, aby v nich zamestnané osoby vyvíjali aj inú dobrovoľnú činnosť v oblasti ochrany prírody a životného prostredia. Preto sa odborníci legitímne združujú aj v mimovládnych organizáciách.